Att stimulera förankring och ett strategiskt arbetssätt

Jens Börjesson,

På uppdrag av Vänsterpartiets programkommission

Juni, 2025

Vänsterpartiet
vansterpartiet.se

Vänsterpartiets programkommission har under under året diskuterat hur partiet kan fortsätta arbeta med förankring och att få fler att ta sig an ett strategiskt arbetssätt. Det har gjorts i samarbete med riksdagsgruppens reformteam för att synliggöra partiprogrammets koppling till den praktiska politiken.

En del i det arbetet är rapporten "Partiprogrammets strategiska inriktning". Rapporten lyfter ett antal medvetna strategiska skiften och prioriteringar som följer med partiprogrammet och hur de återspeglas i den parlamentariska praktiken. Här framkommer att partiet på nationell nivå till stor del arbetar enligt partiprogrammets inriktning.

Samtidigt har vårt arbete identifierat att förståelsen för varför partiet gör som vi gör kan se rätt olika ut runt om i partiet. Det talar för att partiet behöver fortsätta att synliggöra och förankra kopplingen till våra fattade beslut. Behovet av stärkta strukturer för detta blir ännu tydligare när nu partiet förbereder sig för att ingå i en regering efter nästa val.

I samtal med företrädare på olika nivåer, från kommunalråd till reformteamet i riksdagen, återkommer en utmaning att snabbt kunna reagera i ett föränderligt politiskt landskap och samtidigt arbeta långsiktigt. Handlingsutrymmet är viktigt för att hålla oss relevanta och vi behöver vara vaksamma mot att inte låsa fast oss i planer som fort blir överspelade.

Det är också viktigt för oss att fortsätta på den förtroendekultur som partiet arbetat fram och som partiprogrammet utgår från. Vi vill att våra företrädare ska berätta hur de har tänkt och hur det knyter an till vad vi bestämt tillsammans, inte stå till svars för att de gjort en tolkning som någon enskild inte delar.

Det ger oss anledning att tillsammans fundera över:

Hur kan vi skapa utrymme för reflektion kring vår beslutade inriktning och hur den omsätts till praktisk politik?

Tid för reflektion

Ofta kommer man långt på att sätta sig ned tillsammans och prata om vad vi gör och varför. Det kan göras genom att aktivt planera in

regelbundna tillfällen med sin kommunfullmäktigegrupp. Genom att utgå från partiprogrammets inriktning och verksamhetsplaner på nationell och lokal nivå kan det stärka vår slagkraftighet. Sådana diskussioner behöver också så klart utgå från de parlamentariska och opinionsmässiga förutsättningar som finns där gruppen verkar. Programkommissionen kan med hjälp av partikansliet underlätta sådana diskussioner genom material och upplägg.

Det kan ske genom dedikerade temadagar. Vänsterpartiet i Skåne har börjat med ett upplägg som de kallar Skånes Vänsterdagar där företrädare och medlemmar från hela distriktet träffas. Det ger utrymme för ett mer strategiskt utvecklingsarbete och inkluderande samtal än vad som ryms på en distriktsårskonferens.

Det kan kombineras med en struktur för att förankra och följa upp lokala prioriteringar. En sådan finns i Vänsterpartiet Göteborg där distriktstyrelsen har antagit prioriteringar givet det parlamentariska läget. Kommunfullmäktigegruppen har från det ett stort mandat under mandatperioden. En bit in görs en uppföljning ihop med distriktsstyrelsen och i förlängningen partiföreningarna. Det ger ett handlingsutrymme för de folkvalda och förankring i partiorganisationen.

Den strategiska inriktningen får av naturliga skäl mest påverkan i riksdagsarbetet. Samtidigt är uppmärksamheten under ett hårt tryck av yttre omständigheter i ett fientligt politiskt landskap. Programkommissionen kan här göra en särskild insats för att stimulera ett fortsatt strategiskt arbetssätt. I det enkla kan det vara regelbunda avstämningar med till exempel reformteamet.

Att få med hela organisationen

Mycket kan alltså göras genom att hitta strukturer för reflektion i våra parlamentariska grupper. De är ofta också nära i avstånd till det organisatoriska ledarskapet så det är lättare för en medlem att hänga med i prioriteringarna. Som vi konstaterat är det svårare på en nationell nivå. Därför behöver vi undersöka om det kan kombineras med ytterligare sammanhang.

Att skapa ett utrymme som är gemensamt i partiorganisationen gör det troligare att vi tolkar strategier och beslut på samma sätt runt om

i landet. När vi möter företrädare från olika håll kan vi inspireras av varandra.

Det går så klart att tänka ut en helt ny struktur, men det kanske är lättare att utgå från de forum vi redan har.

Distriktsträffarna är ett sådant som partiet använder mycket idag för att förankra och få ut information. Där träffas företrädare och tjänstepersoner från hela landet som både har mycket erfarenheter att bidra med och kan ta saker vidare till sina distrikt. En nackdel är att mycket hänger på enskilda personer.

Ett annat tillfälle är vid Vänsterdagarna. Där kan vi arrangera pass som påminner om den beslutade inriktningen och synliggör hur partiets agerande förhåller sig till den. Även om Vänsterdagarna har många deltagare så kan inte partiföreningarna skicka alla. Dessutom är många uppbundna i specialiserade spår.

De senare åren har partikansliet också arrangerat digitala nationella träffar. De har fördelen att det är enkelt för medlemmar att ansluta sig och det är inte ovanligt att det är runt hundra som deltar. Samtidigt är det svårt att få till en bra inkludering i så stora digitala möten.

Alla de befintliga forumen har alltså fördelar och nackdelar, precis som eventuellt nya skulle ha. Svaret ligger kanske i att inte välja ett enskilt sammanhang. För att öka förståelsen för våra strategier, beslut och tillämpning behöver vi upparbeta en vana att prata om dem i många olika sammanhang. Det behöver att vi avsätter tid.

Nya behov med regeringsmedverkan

Vänsterpartiet förbereder sig för att ingå i en regering efter nästa val. Under våren arrangerades en regeringsskola med inbjudna föreläsare med erfarenhet från insidan, både från Sverige och från andra länder. Ett återkommande medskick från dessa var att i förväg etablera strukturer och ordning för förankring och delegering.

Det är inte första gången som Vänsterpartiet har ett organiserat samarbete med en regering. Men att faktiskt ingå i en regering, ihop med de höjda ambitionerna som följer med partiprogrammet, ställer nya utmaningar på organisationen.

Viktiga delar av partiledningen kommer att behöva vara uppbundna i faktiskt statsrådsarbete. Oaktat de många fördelarna det ger, innebär det också mindre tid för att vara ute i partiet och prata med medlemmar. Det talar för att partiorganisationen behöver stärkas upp så att fler kan leda i förankringsarbetet. Det behövs på nationell nivå, men även distrikten har viktiga roll att fylla i detta.

Med regeringsmedverkan följer också att partiet i högre grad kommer att behöva söka och bära kompromisser med våra regeringspartners. Det skapar särskilda utmaningar. Gentemot medlemmar behöver vi inte bara visa hur våra beslutade strategier hänger ihop med det praktiska utfallet i politiska förslag. Vi kommer att hela tiden behöva bygga förståelse för varför det är värt att kompromissa och hur det tar oss närmare våra mål.

Även om mycket av partiorganisationen kommer att behöva ägna sig åt att förankra och bidra till regeringsarbetet måste vi klara av att hålla igång det viktiga arbetet som görs på andra håll. Vi vill inte ha en situation som för Miljöpartiet, som på många sätt stänger ner sin rörelse efter regeringsinträdet och sedan behöver återuppväcka den när de lämnar samarbetet. Det kräver en förståelse från alla parter om att vi har olika roller att fylla och stöd i att kunna kanalisera engagemanget så att vi kan driva på i samma riktning.